

Henryk Maruszewski

*Działalność inwestycyjna
gminy Białopole
w latach 1990 - 2024*

Białopole 2024

Henryk Maruszewski

Działalność inwestycyjna gminy Białopole w latach 1990 – 2024

Białopole, 14 luty 2024 r.

Wydawca:
Gminny Ośrodek Kultury w Białopolu

ISBN 978-83-960127-1-5

Druk: ARTE
ul. Dokudowska 1a,
21-500 Biała Podlaska
502 218 563

SPIS TREŚCI

Wstęp	str. 5
1. Kadencja I 1990 – 1994	str. 6
2. Kadencja II 1994 – 1998	str. 12
3. Kadencja III 1998 – 2002	str. 17
4. Kadencja IV 2002 – 2006	str. 21
5. Kadencja V 2006 – 2010	str. 28
6. Kadencja VI 2010 – 2014	str. 29
7. Kadencja VII 2014 – 2018	str. 42
8. Kadencja VIII 2018 – 2024	str. 54
9. Podsumowanie	str. 87
10. Materiały źródłowe	str. 92
11. Spis tabel	str. 92

WSTĘP

W 1990 roku po ponad pięćdziesięciu latach nieobecności powstały w Polsce samorządy gminne. Powołanie do życia samorządnych gmin jako podstawowych jednostek samorządu terytorialnego stanowiło fundamentalną zmianę ustroju państwa.

Ustawa o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku wyposażyła gminy w samorządność, samodzielność, w tym samodzielność finansową. Samorządność oznacza bowiem przekazanie spraw dotyczących mieszkańców danego obszaru władzom przez nich wybranym i działającym w ich imieniu. Samodzielność gminy wyraża się przede wszystkim w prawie do stanowienia aktów prawa miejscowego. Gospodarka finansowa gminy jest najważniejszym miernikiem stopnia jej samorządności. Zakres swobody w kształtowaniu swych dochodów, wielkość zasobów pieniężnych przekazanych do samodzielnej dyspozycji, a przede wszystkim zakres swobody gmin w organizacji swego budżetu i w wydatkowaniu środków budżetowych są zasadniczymi przesłankami samodzielności finansowej.

Przedmiotowe opracowanie przygotowano w celu przedstawienia wszystkich mieszkańców działających w odrodzonym samorządzie, którzy podejmując decyzje inwestycyjne zmienili oblicze infrastrukturalne gminy Białopole w latach 1990 – 2024.

I kadencja 1990 – 1994

W dniu 27 maja 1990 roku w wyniku w pełni demokratycznych wyborów samorządowych została wybrana Rada Gminy w składzie:

Lp.	Imię i nazwisko	Zam.	Funkcja
1.	Bigos Julian	Teremiec	Radny
2.	Burak Andrzej	Strzelce – Kolonia	Radny
3.	Falicki Anatol	Buśno	Radny
4.	Kaczkowski Stanisław	Raciborowice – Kolonia	Radny
5.	Kulesza Mieczysław	Białopole	Przew. Komisji Socjalnej, Zdrowia Przew. Komisji Statutowej
6.	Kusy Stanisław	Teresin	Radny
7.	Łubiarz Eugeniusz	Kurmanów	Radny
8.	Łukaszewski Henryk	Buśno	Przew. Komisji Inwentaryzacyjnej
9.	Łysiak Marek	Raciborowice	Radny
10.	Majewski Edward	Horeszkowice	Przew. Komisji Rewizyjnej
11.	Podpora Jan	Raciborowice	Wiczew. Rady Gminy
12.	Rakowiecki Kazimierz	Białopole	Radny, Przew. Komisji Rolnictwa i Rozwoju Gospodarczego
13.	Rondoś Edward	Białopole	Przewodniczący Rady Gminy Przew. Komisji Budżetu
14.	Staniszewski Henryk	Strzelce	Delegat do Sejmiku Wojewódzkiego
15.	Tataczak Kazimierz	Kicin	Radny

Rada Gminy I kadencji 1990 – 1994

W dniu 18 czerwca 1990 roku Rada Gminy wybrała na stanowisko Wójta Wacława Nafalskiego dotychczasowego Naczelnika Gminy, który pełnił funkcję do 29 marca 1994 roku. W okresie od 29 marca 1994 roku do 14 lipca 1994 roku obowiązki Wójta pełnił Stanisław Janiuk. Do Zarządu Gminy zostali wybrani radni: Stanisław Kusy, Henryk Łukaszewski, Henryk Staniszewski oraz Kazimierz Tatarczak.

W I kadencji funkcje Skarbnika Gminy pełniły: Teodora Pietruszka do 28.10.1990 roku, Jadwiga Rondoś w okresie od 28.10.1990 roku do 25.06.1993 roku oraz Stanisława Krzysiak od 25.06.1993r. W dniu 19 sierpnia 1990 roku Rada Gminy na Sekretarza Gminy powołała Teresę Znajomską – Nowak.

Funkcje sołtysów sprawowali:

Sołectwo	Imię i nazwisko sołtysa
Białopole	Rondoś Teodozja do 7.01.1992 r. Maruszewski Henryk od 7.01.1992 r.
Buśno	Łukaszewski Henryk
Grobelki	Niedźwiedzki Mieczysław
Horeszkowice	Prus Ryszard
Kicin	Tatarczak Kazimierz
Kurmanów	Łubiarz Eugeniusz
Raciborowice	Kaczanowski Kazimierz
Raciborowice – Kolonia	Kaczkowski Stanisław
Strzelce	Adamek Ryszard
Strzelce – Kolonia	Kaliński Władysław
Teremiec	Kubiński Wiesław
Teresin	Bronisz Stanisław
Zabudnowo	Ufnal Jan

Tab. 1. Wydatki inwestycyjne w latach 1991 – 1994 (w tys. zł)

Lp.	Rodzaj zadania	1991	1992	1993	1994
1.	Ujęcia wody i sieć wodociągowa	-	40,0	227,7	169,4
2.	Oczyszczalnia ścieków i sieć kanalizacyjna	10,0	30,0	182,5	527,7
3.	Telefonizacja	-	2,8	-	8,9
4.	Drogi gminne	41,5	70,5	6,0	70,0
5.	Oświata	17,8	8,6	53,5	49,9
6.	Pozostałe inwestycje	8,2	-	-	-
Razem		77,5	151,9	469,7	825,9

Realizacja budżetu gminy w 1990 roku była w zasadzie kontynuacją wykonania budżetu terenowego organu administracji państwowej, dlatego rok 1990 został pominięty w tym opracowaniu. Ponadto budżety w latach wyborczych były wykonywane zarówno przez władze ustępują-

ce oraz obejmujące zarządzanie gminą, dlatego też odpowiedzialność za prowadzenie gospodarki finansowej przypisano samorządowi od roku następnego po wyborach.

**Dożynki Gminne 1990 Msza Święta celebrowana przez Księdza Kanonika Piotra Stańczaka Proboszcza Parafii Białopole.
Starostowie Dożynek: Barbara Weberman i Jan Karczmarczyk**

W 1991 roku większość inwestycji stanowiła budowa dróg gminnych oraz kontynuacja budowy Domu Nauczyciela w Strzelcach. Rozpoczęto budowę oczyszczalni ścieków, wybudowano zaplecze socjalne przy boisku sportowym, a także zmodernizowano remizo – świetlicę w Białopole.

Podobnie w 1992 roku ok. 50% nakładów inwestycyjnych budowa, przebudowa lub modernizacja dróg gminnych oraz budowa mostu na rzece Wełniance na drodze Kicin – Strzelce. Rozpoczęto także budowę ujęcia wody w Raciborowicach oraz kontynuowano budowę oczyszczalni ścieków w Białopole.

Od 1993 roku nastąpił ogromny wzrost wydatków inwestycyjnych. Zakończono budowę ujęcia wody w Raciborowicach oraz wybudowano sieć wodociągową o długości 4 km w Kurmanowie doprowadzając wodę do ponad 40 gospodarstw domowych. Kontynuowano również budowę oczyszczalni ścieków oraz Domu Nauczyciela.

W 1994 roku odnotowano największe nakłady finansowe na zadania inwestycyjne. Można nawet stwierdzić, że realizowane zadania przerosły zasoby finansowe gminy. Jedną z przyczyn niedoborów finansowych był spór w sprawie lokalizacji oczyszczalni ścieków, który uniemożliwił gminie pozyskanie jakże bardzo wówczas potrzebnych środków na to zadanie. Większość potencjalnych podmiotów udzielających dotacji wycofała się z dotowania. Gmina zmuszona została do sfinansowania tego zadania przede wszystkim własnymi środkami.

Przedłużający się okres budowy, wysoka inflacja, a także występujące problemy z podmokłym terenem zwiększyły koszty budowy oczyszczalni z planowanych ok. 350 tys. zł do ponad 750,2 tys. zł. Wówczas zamiast obiecanej dotacji, gmina otrzymała jedynie preferencyjny kredyt w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska w wysokości 250 tys. zł. Ukończenie budowy oczyszczalni przyspieszyło rozwój gminy poprzez rozwiązanie problemów gospodarki ściekami i sprostanie ostrzejszym wymaganiom dotyczącymi ochrony środowiska.

Mimo problemów z budową oczyszczalni w drugiej połowie 1994 roku wybudowano sieć wodociągową w Buśnie o długości ok. 9 km, doprowadzając bieżącą wodę do ponad 70 gospodarstw, a także realizowano budowę dróg gminnych oraz zakończono budowę Domu Nauczyciela w Strzelcach prowadzoną od 1982 roku. Ostatecznie do Domu Nauczyciela przeniesiono szkołę i zakwaterowano 4 rodziny nauczycielskie.

W I kadencji wydatki inwestycyjne przedstawiały się następująco:

- na wodociągi i kanalizację wydatkowano 1 mln 187,3 tys. zł,
- budowa i modernizacja dróg gminnych 188 tys. zł,
- inwestycje oświatowe 129,8 tys. zł,
- na telefonizację i pozostałe inwestycje wydano 19,9 tys. zł.

Nakłady na telefonizację w latach 1992-1994 generowała inwestycja z lat 1991-1992. Pierwszą telefonizację realizował Społeczny Komitet powołany

do życia przez władze gminy w celu realizacji tego zadania. Efektem było podłączenie ok. 30 nowych abonentów oraz wymiana centrali z ręcznej na automatyczną. Pozwoliło to wymienić aparaty telefoniczne z korbką na nowoczesne telefony. Sprawozdania z wykonania budżetu gminy nie uwzględniają wydatków poniesionych przez mieszkańców. Według sprawozdań z wykonania budżetu za lata 1991-1994 na to zadanie wydatkowano 12 tys. zł, w tym 9 tys. zł z budżetu gminy oraz 3 tys. zł z budżetu państwa.

II kadencja 1994 – 1998

W wyborach w dniu 19 czerwca 1994 roku mieszkańcy wybrali Radę Gminy w następującym składzie:

Lp.	Imię i nazwisko	Zam.	Funkcja
1.	Adamek Henryk	Teresin	Radny
2.	Augustynek Henryk	Zabudnowo	Radny
3.	Bigos Julian	Teremiec	Radny
4.	Burak Andrzej	Strzelce – Kolonia	Wiceprzew. Rady Gminy
5.	Choroś Wacław	Buśno	Delegat do Sejmiku Wojewódzkiego
6.	Gałczyński Bogdan	Raciborowice – Kolonia	Radny
7.	Gałczyński Marian	Maziarnia Strzelecka	Radny
8.	Krzywonos Stefan	Białopole	Przew. Komisji Budżetu
9.	Łysiak Stefan	Kurmanów	Przewodniczący Rady Gminy, Przew. Komisji Przetargowej
10.	Łysiak Waldemar	Buśno	Radny
11.	Maruszewski Henryk	Białopole	Radny
12.	Matuszczak Zbigniew	Białopole	Przew. Komisji Rewizyjnej
13.	Papuda Adolf	Raciborowice	Przew. Komisji Społecznej Oświaty i Zdrowia.
14.	Pawelec Sławomir	Białopole	Przew. Komisji Rolnictwa i Rozwoju Gospodarczego
15.	Pawłoś Jan	Strzelce	Radny

Samorząd II kadencji 1994 - 1998

W dniu 14 lipca 1994 roku Wójtem Gminy został wybrany Henryk Maruszewski, natomiast do Zarządu Gminy zostali wybrani: Henryk Adamek, Henryk Augustynek, Julian Bigos oraz Jan Pawłoś. Obowiązki Skarbnika nadal pełniła Stanisława Krzysiak, a Sekretarza Teresa Znajomska – Nowak.

Funkcje sołtysów sprawowali:

Sołectwo	Imię i nazwisko sołtysa
Białopole	Karczmarczyk Zdzisław
Buśno	Łukaszewski Henryk
Grobelki	Niedźwiedzki Mieczysław
Horeszkowice	Prus Ryszard
Kicin	Tkaczyk Wiesław
Kurmanów	Łubiarz Eugeniusz
Raciborowice	Kościuk Adam

Raciborowice – Kolonia	Kaczkowski Stanisław
Strzelce	Adamek Ryszard
Strzelce – Kolonia	Kaliński Władysław
Teremiec	Kubiński Wiesław
Teresin	Bronisz Stanisław
Zabudnowo	Augustynek Jan

Tab. 2. Wydatki inwestycyjne w latach 1995 – 1998 (w tys. zł)

Lp.	Rodzaj zadania	1995	1996	1997	1998
1.	Ujęcia wody i sieć wodociągowa	422,9	50,9	74,6	20,9
2.	Oczyszczalnia ścieków i sieć kanalizacyjna	73,6	152,0	-	172,1
3.	Telefonizacja	10,0	170,8	350,1	395,2
4.	Drogi gminne	17,0	20,0	49,7	24,7
5.	Oświata	-	40,0	22,0	-
6.	Pozostałe inwestycje	44,5	77,9	37,0	12,8
Razem		568,0	511,6	533,4	625,7

W II kadencji za priorytetowe uznano inwestycje w zakresie budowy sieci wodociągowej i kompleksowej telefonizacji gminy. W 1995 roku zwodociągowano kolejne dwie duże miejscowości Raciborowice i Raciborowice – Kolonię, podłączono do sieci o długości 18 km ponad 130 gospodarstw domowych. Uregulowano również zobowiązania za budowę Domu Nauczyciela oraz za wykonanie oczyszczalni i kolektora sanitarnego o długości 0,5 km w Białopolu. Rozpoczęto telefonizację gminy. Ponadto sfinansowano program gazyfikacji gminy oraz zmodernizowano budynek Urzędu Gminy, a także wybudowano 0,8 km drogi gminnej w Białopolu.

**Dożynki Gminne 1994. Starostowie dożynek:
Ewa Alicja Tatarczak i Jan Ufnal**

W 1996 roku uregulowano pozostałe zobowiązania za budowę wodociągu w Raciborowicach, kontynuowano telefonizację gminy oraz zrealizowano kolejne ważne zadanie – kolektor sanitarny o długości 1,5 km odprowadzający ścieki z centrum Białopola oraz z Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Zdrowia, Apteki i Gminnej Spółdzielni „SCh”. W tym roku wykonano również centralne ogrzewanie wraz z ekologicznymi piecami olejowymi w budynkach szkolnych w Kurmanowie i w Teresinie. Ponadto wybudowano 1 km drogi gminnej w Strzelcach (Podlesie), zapewniając tym samym dojazd po utwardzonej nawierzchni wszystkim już miejscowościom gminy.

Od 1997 roku z dużym rozmachem telefonizowano gminę. Uregulowano pozostałe zobowiązania za wykonanie kolektora sanitarnego w roku poprzednim, a także zmodernizowano poprzez przykrycie dywanikiem asfaltowo – żuźlowym 1 km drogi gminnej przez wieś Strzelce. Ponadto zmodernizowano centralne ogrzewanie w komunalnym 24 – rodzinnym

bloku mieszkalnym w Białopolu. Wymiana starych pieców węglowych na ekologiczny piec olejowy przyniosła mieszkańcom tego bloku bardzo duże oszczędności w związku z likwidacją kosztów osobowych.

Z uwagi na zakończenie telefonizacji gminy rok 1998 był bardzo korzystny dla społeczności gminnej. Dzięki wykonaniu kolejnego odcinka kolektora sanitarnego do Osiedla o długości ponad 1,6 km wraz z 43 przyłączami zapewniono niezbędną ilość surowych ścieków dla prawidłowej pracy gminnej oczyszczalni. Ponadto zmodernizowano 0,9 km drogi gminnej w Teresinie oraz opracowano dokumentację techniczną na budowę sieci wodociągowej w pozostałych miejscowościach gminy.

W latach 1995 – 1998 budżet gminy przeznaczył na wydatki inwestycyjne 2 mln 238,7 tys. zł, które przedstawiały się następująco:

- na wodociągi wiejskie i kanalizację wydatkowano ogółem 967 tys. zł,
- na budowę i modernizację dróg gminnych wydatkowano 111,4 tys. zł,
- na oświatę z budżetu gminy wydatkowano 62 tys. zł,
- na telefonizację w latach 1995 – 1998 wydatkowano 926,1 tys. zł,
- na pozostałe wydatki wydatkowano 172,2 tys. zł.

III kadencja 1998 – 2002

Przesunięte na jesień wybory samorządowe przeprowadzono 11 października 1998 roku. W tych wyborach wybierano nie tylko radnych gminnych, a także władze samorządu województwa i powiatu.

W wyniku wyborów Rada Gminy została wyłoniona w następującym składzie:

Lp.	Imię i nazwisko	Zam.	Funkcja
1.	Augustynek Henryk	Zabudnowo	Radny
2.	Burak Andrzej	Strzelce – Kolonia	Radny
3.	Gańczyński Bogdan	Raciborowice – Kolonia	Radny
4.	Gańczyński Krzysztof	Białopole	Radny
5.	Kidyba Janina	Białopole	Przewodniczący Rady Gminy Przew. Komisji Zdrowia
6.	Kowalczyk Władysław	Białopole	Wiceprzewodniczący Rady Gminy
7.	Kulesza Mieczysław Berg Andrzej	Białopole	Radny do 27.09.2000 r. Radny od 17.12.2000 r. wybory uzupełniające
8.	Łysiak Stefan	Kurmanów	Przew. Komisji Budżetu
9.	Łysiak Waldemar	Buśno	Radny
10.	Ostrowski Jan	Strzelce	Radny
11.	Ostrowski Stanisław	Horeszkowice	Radny
12.	Ulida Tadeusz	Strzelce	Przew. Komisji Rewizyjnej
13.	Wilgos Waldemar	Buśno	Radny
14.	Wolnicki Waldemar	Raciborowice	Radny
15.	Zdybel Henryk	Teresin	Radny

Do Rady Powiatu Chełmskiego został wybrany Henryk Maruszewski.

Radni w dniu 3 listopada 1998 roku na stanowisko Wójta ponownie wybrali Henryka Maruszewskiego. Do Zarządu Gminy zostali wybrani: Stanisław Janiuk, który pełnił jednocześnie funkcję Zastępcy Wójta, Henryk Augustynek, Andrzej Burak, Bogdan Gałczyński oraz Mieczysław Kulesza, który obowiązki członka Zarządu Gminy pełnił do 29 marca 2000 roku. Od dnia 29 marca 2000 roku do składu Zarządu radni wybrali Jana Ostrowskiego.

Obrady Rady Gminy III kadencji 1998 – 2002

Nadal funkcję Skarbnika pełniła Stanisława Krzysiak, a Sekretarza Teresa Znajomska – Nowak.

Funkcje sołtysów sprawowali:

Sołectwo	Imię i nazwisko sołtysa
Białopole	Karczmarczyk Zdzisław
Buśno	Łukaszewski Henryk
Grobelki	Niedźwiedzki Mieczysław

Horeszkowice	Prus Ryszard
Kicin	Tkaczyk Wiesław
Kurmanów	Wiszniewski Bogusław
Raciborowice	Papuda Bogdan
Raciborowice – Kolonia	Gałczyński Bogdan
Strzelce	Pawłoś Jan
Strzelce – Kolonia	Kaliński Władysław
Teremiec	Kubiński Wiesław
Teresin	Bronisz Stanisław
Zabudnowo	Augustynek Jan

Tab. 3. Wydatki inwestycyjne w latach 1999 – 2002 (w tys. zł)

Lp.	Rodzaj zadania	1999	2000	2001	2002
1.	Ujęcia wody i sieć wodociągowa	24,5	77,7	-	249,9
2.	Oczyszczalnia ścieków i sieć kanalizacyjna	4,3	-	-	-
3.	Telefonizacja	39,0	-	-	-
4.	Drogi gminne	72,9	87,4	45,0	110,9
Razem		140,7	165,1	45,0	360,8

Od 1999 roku następuje znaczny regres w nakładach inwestycyjnych. Spowodowane jest to niedoszacowaniem subwencji oświatowej, a także zmniejszeniem dochodów gminy, głównie w udziałach w podatku dochodowym od osób fizycznych. W tym roku zakończono finansowanie telefonizacji i budowy kolektora sanitarnego w Białopolu oraz sfinansowano dokumentację na budowę wodociągu. Jedyną nową inwestycją była modernizacja drogi gminnej Kicin – Strzelce polegająca na odbudowie stabilizacji cementowej i położenie dywanika asfaltowego na odcinku 1 km.

Podobnie w 2000 roku podstawową inwestycją była budowa wodociągu w Buśnie – Bogdanówce o długości 3 km wraz z przyłączami. Do

sieci wodociągowej podłączono 32 gospodarstwa domowe oraz Stację Paliw, Cegielnię i Suszarnię Pasz.

W 2001 roku położono tylko dywanik asfaltowy na drodze Kicin – Strzelce na odcinku od drogi powiatowej w Strzelcach do rzeki Wełnianki.

Po dokonaniu racjonalizacji sieci szkół od 2002 roku gmina powraca do inwestowania. W tym roku wybudowano 30 km sieci wodociągowej w Strzelcach, Strzelcach – Kolonii, Horeszkowicach i Teremcu oraz zmodernizowano 1 km drogi Kicin – Strzelce.

W latach 1999 – 2002 na inwestycje wydano 711,6 tys. zł, w tym:

- na wodociągi i kanalizację 356,4 tys. zł,
- na budowę i modernizację dróg gminnych w tym okresie wydatkowano 316,2 tys. zł,
- na telefonizację w kwocie 39,0 tys. zł.

IV kadencja 2002 – 2006

Po raz pierwszy w dniu 27 października 2002 roku w wyborach bezpośrednich mieszkańcy gminy oprócz radnych wybierali Wójta. W I turze Wójtem Gminy został wybrany Henryk Maruszewski, który jednocześnie pełnił obowiązki jednoosobowego Zarządu Gminy.

Do Rady Gminy zostali wybrani:

Lp.	Imię i nazwisko	Zam.	Funkcja
1.	Bicki Henryk	Białopole	Radny
2.	Buliński Tomasz	Horeszkowice	Radny
3.	Burak Andrzej	Strzelce – Kolonia	Przew. Komisji Zdrowia
4.	Ciężki Kazimierz	Raciborowice	Radny
5.	Gajor Janusz	Białopole	Przew. Komisji Rewizyjnej
6.	Gałczyński Bogdan	Raciborowice – Kolonia	Radny
7.	Karczmarczyk Zdzisław	Białopole	Radny
8.	Łysiak Stefan	Kurmanów	Radny
9.	Łysiak Waldemar	Buśno	Radny
10.	Ostrowski Jan	Strzelce	Wiceprzew. Rady Gminy
11.	Pawłoś Jan	Strzelce	Przew. Komisji Budżetu
12.	Stasiuk Waclaw	Białopole	Przewodn. Rady Gminy
13.	Tates Piotr	Kicin	Radny
14.	Wilgos Waldemar	Buśno	Radny
15.	Zdybel Henryk	Teresin	Radny

Samorząd IV kadencji 2002 – 2006

Do Rady Powiatu Chełmskiego został wybrany Edward Piotrowski, który pełnił obowiązki radnego do chwili tragicznej śmierci w wypadku samochodowym w dniu 20 lutego 2003 roku.

Nadal pełnili funkcje: Zastępcy Wójta Stanisław Janiuk, Skarbnika Stanisława Krzysiak. Natomiast 12 grudnia 2002 roku na Sekretarza Gminy został powołany Waldemar Szykuła.

Funkcje sołtysów sprawowali:

Sołectwo	Imię i nazwisko sołtysa
Białopole	Karczmarczyk Zdzisław
Buśno	Jankowska Małgorzata
Gobelki	Niedźwiedzki Mieczysław
Horeszkowice	Prus Ryszard
Kicin	Tkaczyk Wiesław
Kurmanów	Bittner Andrzej

Raciborowice	Papuda Bogdan
Raciborowice – Kolonia	Gałczyński Bogdan
Strzelce	Pawłoś Jan do 17.04.2005 r. Ilasz Konstanty od 17.04.2005 r.
Strzelce – Kolonia	Kaliński Władysław
Teremiec	Kubiński Wiesław
Teresin	Bronisz Stanisław
Zabudnowo	Augustynek Jan

Tab. 4. Wydatki inwestycyjne w latach 2003 – 2006. (w tys. zł)

Lp.	Rodzaj zadania	2003	2004	2005	2006
1.	Ujęcia wody i sieć wodociągowa	349,5	515,5	156,0	17,6
2.	Drogi gminne	80,0	607,8	23,0	332,3
3.	Oświata	-	43,9	1 991,4	1 796,6
4.	Pozostałe inwestycje	-	-	18,7	-
Razem		429,5	1 167,2	2 189,1	2 146,5

Po dokonaniu racjonalizacji sieci szkół na terenie gminy w IV kadencji nastąpił znaczny wzrost wydatków inwestycyjnych. Było to możliwe dzięki pozyskaniu ogromnych środków unijnych na budowę sali gimnastycznej i boisk oraz termomodernizację budynku szkoły w Białopolu.

W 2003 roku sfinansowano pozostałą część sieci wodociągowej wraz z przyłączami w Horeszkowicach, Strzelcach, Strzelcach – Kolonii i Teremcu. W trakcie przetargu uzyskano 12 miesięczny termin płatności, dlatego część należności za to zadanie uregulowano w roku następnym po wykonaniu inwestycji. Utwardzono również cementem 750m drogi Kicin – Strzelce.

W 2004 roku wybudowano wodociąg długości 6 km w Teresinie. Utwardzono drogi w Białopolu ul Polna 715 m, ul. Targowa 300 m, Raciborowice – Kolonia 300 m oraz parking przy Gminnej Spółdzielni „Sch” w Białopolu. Należy wspomnieć, że prace przy cementowaniu parkingu wykonali w czynnie społecznym pracownicy Urzędu Gminy.

**Wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę sali gimnastycznej
15.05.2005 r. Kamień Węgielny wmurowali: Wicemarszałek Wojewódz-
twa Teresa Królikowska, Wicekurator Oświaty Sławomir Sosnowski, Kazi-
mierz Stocki Starosta Chełmski oraz przedstawiciele gminy**

W 2005 roku rozpoczęto budowę sali gimnastycznej i boisk sporto-
wych wraz z zagospodarowaniem terenu i modernizacją budynku szkoły.

Nowe boisko wielofunkcyjne o nawierzchni tartanowej

W tym też roku wybudowano sieć wodociągową o łącznej długości 9 km w Grobelkach, Raciborowicach – Kolonii (Karolicha) oraz w Białopolu ul. Dębina. Wykonano dokumentację techniczną wraz ze studium wykonalności na drogę Strzelce – Horeszkowice, utwardzono tłuczniem drogę Strzelce (Podlesie) na długości 860 m oraz położono asfalt o długości 650 m na ul. Kościuszki w Białopolu.

Dożynki Powiatowe Białopole 2005., Starostowie dożynek: Czesław Stryluk z Teremca oraz Ewa Sawicka z Józefina gm. Kamień

W 2006 roku po zrealizowaniu największej inwestycji, gmina Białopole przeobraziła się w jednostkę samorządową o najnowocześniejszej bazie dydaktyczno – sportowej w powiecie chełmskim.

**Nowa sala gimnastyczna i zmodernizowany budynek szkoły
w Białopolu, 2006 r.**

Dzięki tej inwestycji wszyscy uczniowie z terenu gminy mają bardzo dobre warunki do nauki, a także otrzymują gorący posiłek, bowiem przygotowane w nowej kuchni obiady są dowożone również do szkoły w Strzelcach.

Uroczyste otwarcie nowej sali gimnastycznej w której udział wzięło liczne grono gości na czele z Księdzem Biskupem Mariuszem Leszczyńskim oraz tragicznie zmarłym w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem Edwardem Wojtasem Marszałkiem Województwa Lubelskiego, 14.09.2006 r.

Ponadto wybudowano przyłącza wodociągowe do 4 gospodarstw w Teresinie i w Raciborowicach. Położono dywanik asfaltowy w Teresinie na odcinku 1 km, na ul. Polnej w Białopolu do stacji diagnostycznej 200 m. Ponadto współfinansowano razem z Powiatem Chełmskim nowy dywanik asfaltowy na drogach powiatowych 1300 m na odcinku Urząd Gminy – Zespół Szkół oraz 150 m w kierunku Teresina. Utwardzono tłuczniem drogę w Teremcu na długości 450 m oraz parking przy Zespole Szkół w Białopolu.

W latach 2003 – 2006 na inwestycje wydano 5 mln 932,3 tys. zł, w tym:

- na wodociągi wiejskie wydatkowano ogółem 1 mln 038,6 tys. zł,
- na budowę i modernizację dróg gminnych wydatkowano 1 mln 043,1 tys. zł,
- na inwestycję oświatową wydatkowano 3 mln 031,9 tys. zł,
- na pozostałe inwestycje wydatkowano 18,7 tys. zł.

V kadencja 2006 – 2010

W II bezpośrednich wyborach w dniu 26 listopada 2006 roku mieszkańcy gminy ponownie w I turze wybrali Henryka Maruszewskiego na stanowisko Wójta.

Do Rady Gminy zostali wybrani:

Lp.	Imię i nazwisko	Zam.	Funkcja
1.	Augustynek Henryk	Zabudnowo	Radny
2.	Bazylewicz Andrzej	Kurmanów	Radny
3.	Burak Andrzej	Strzelce – Kolonia	Radny
4.	Ciężki Kazimierz	Raciborowice	Radny
5.	Gałczyński Bogdan	Raciborowice – Kolonia	Radny
6.	Goszczyński Leszek	Teresin	Radny
7.	Jankowska Małgorzata	Buśno	Przew. Komisji Budżetu
8.	Kawka Wiesława	Białopole	Radna
9.	Kidyba Janina	Białopole	Radna
10.	Majewska Krystyna	Horeszkowice	Przew. Komisji Rewizyjnej
11.	Rusak Alicja	Białopole	Przew. Komisji Zdrowia
12.	Staniszewski Henryk	Strzelce	Radny
13.	Stasiuk Waclaw	Białopole	Przew. Rady Gminy
14.	Tkaczyk Adam	Strzelce	Radny
15.	Wilgos Waldemar	Buśno	Wiceprzew. Rady Gminy

Rada Gminy V Kadencji 2006 – 2010

Na początku tej kadencji Gmina Białopole nie posiadała reprezentanta w Radzie Powiatu. Od 12 listopada 2009 roku po rezygnacji z mandatu radnego Dariusza Sułkowskiego reprezentującego Gminę Dubienka, mandat radnego objął Waldemar Szykuła.

Nadal funkcje pełnili: Zastępcy Wójta Stanisław Janiuk, Skarbnika Gminy Stanisława Krzysiak, Sekretarza Gminy Waldemar Szykuła.

Funkcje sołtysów sprawowali:

Sołectwo	Imię i nazwisko sołtysa
Białopole	Kowalczyk Władysław
Buśno	Jankowska Małgorzata
Grobelki	Niedźwiedzki Mieczysław
Horeszkowice	Prus Ryszard
Kicin	Tkaczyk Wiesław
Kurmanów	Kijańczuk Beata

Raciborowice	Dowierciał Henryk
Raciborowice – Kolonia	Błaszczuk Cezary
Strzelce	Ilasz Konstanty
Strzelce – Kolonia	Kaliński Władysław
Teremiec	Stryluk Czesław
Teresin	Bronisz Stanisław
Zabudnowo	Augustynek Jan

Tab.5. Wydatki inwestycyjne w latach 2007 – 2010 (w tys. zł)

Lp.	Rodzaj zadania	2007	2008	2009	2010
1.	Ujęcia wody i sieć wodociągowa	7,7	-	18,5	358,0
2.	Drogi gminne, parkingi i chodniki	151,2	1.317,4	820,7	251,2
3.	Oświata i kultura	22,8	-	251,5	601,6
4.	Pozostałe inwestycje	-	-	38	10,0
Razem		181,7	1.317,4	1.128,7	1.220,8

Wielkie nakłady poniesione w poprzedniej kadencji na budowę sali gimnastycznej wymagały zmniejszenia zakresu inwestowania.

Mimo tego w V kadencji samorząd kontynuował aktywną działalność inwestycyjną, kierując ją przede wszystkim na budowę dróg i chodników.

W 2007 roku pozyskując środki zewnętrzne, głównie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych położono asfalt i utwardzono pobocza na odcinku 650 m w Raciborowicach w kierunku Karolichy.

Ze środków budżetu gminy sfinansowano utwardzenie tłuczniem dróg: Buśno – Teresin na odcinku 1410 m, w Zabudnowie 150 m oraz 350 m w Raciborowicach (Zaniżu). Ponadto realizując politykę sprzyjającą inwestowaniu w gminie wybudowano 100 m sieci wodociągowej, zapewniając uzbrojenie działek budowlanych na osiedlu w Białopolu w tę podstawową infrastrukturę techniczną.

**Gminne Dożynki 2008 r. Ofiarowanie chleba podczas Mszy Świętej
celebrowanej przez Księdza Waldemara Jońca Proboszcza Parafii Buśno.
Starostowie Krystyna i Wiesław Tkaczykowie z Kicina**

W 2008 roku wszystkie nakłady inwestycyjne finansowane głównie z kredytu, przeznaczono na asfaltowanie dróg gminnych. Ogółem położono asfalt na 11,6 km w następujących miejscowościach: Białopole 1,5 km, Buśno 1,4 km, Horeszkowice 2,6 km, Raciborowice – Kolonia 2,1 km, Strzelce – Kolonia 1,2 km, Strzelce 1,9 km oraz Teresin 0,9 km.

W 2009 roku dzięki pozyskaniu środków unijnych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich odnowiono centrum Białopola. W ramach tego zadania zmodernizowano chodniki na odcinku Urząd Gminy – Zespół Szkół oraz przy pawilonie Gminnej Spółdzielni „Sch”, a także zmodernizowano parkingi przy Urzędzie Gminy i Gminnej Spółdzielni „Sch”. Kontynuowano modernizację dróg gminnych.

Zmodernizowana droga w Strzelcach, 2008 r.

Asfalt został położony w Buśnie i Białopolu na odcinku ponad 1 km. Wspólnie z Powiatem Chełmskim zmodernizowano 2,3 km dróg powiatowych w Teremcu i Kurmanowie.

**Odbiór zmodernizowanej drogi powiatowej Strzelce - Teremiec,
1.10.2009 r.**

Utworzono tłuczniami 2,5 km dróg w Horeszkowicach, Kicinie, Białopolu, Raciborowicach i Strzelcach. Za środki własne zmodernizowano świetlice wiejskie w Buśnie, Raciborowicach – Kolonii i Strzelcach oraz przeprowadzono termomodernizację budynku Szkoły w Strzelcach poprzez wymianę wszystkich otworów okiennych. Ponadto sfinansowano wykonanie dokumentacji technicznej na wodociąg w Maziarni Strzeleckiej oraz dokumentacji wraz ze studium wykonalności na modernizację stadionu sportowego. Zakupiono również 6 – letniego Mercedesa Sprintera dla OSP Białopole.

W 2010 w budżecie zaplanowano budowę sieci wodociągowej 2,8 km w Maziarni Strzeleckiej, modernizację dróg w Raciborowicach – Kolonii 1,1 km oraz Strzelce (Podlesie) 2,4 km, modernizację stadionu sportowego oraz udział gminy w projekcie informatycznym e-powiat. W tym roku pozyskano środki unijne na modernizację 2 sal lekcyjnych i prowadzenie przedszkoli w Białopolu i Strzelcach. Obecnie gmina Białopole nadal prowadzi oddziały przedszkolne i zapewnia naukę dla wszystkich dzieci 3 i 4 letnich.

W latach 2007 – 2010 na inwestycje wydano 3 mln 848,6 tys. zł, w tym:

- na wodociągi wiejskie wydatkowano ogółem 384,2 tys. zł,
- na budowę i modernizację chodników, parkingów i dróg gminnych w tym okresie wydatkowano 2 mln 540,5 tys. zł,
- na inwestycje oświatowe i kulturalne w tych latach wydatkowano 875,9 tys. zł,
- na pozostałe inwestycje 48 tys. zł.

VI kadencja 2010 – 2014

W III bezpośrednich wyborach w dniu 21 listopada 2010 roku mieszkańcy gminy ponownie w I turze wybrali Henryka Maruszewskiego na stanowisko Wójta.

Nadal funkcje pełnili: Zastępcy Wójta Stanisław Janiuk, Skarbnika Gminy do 29.12.2011 r. Stanisława Krzysiak, a od 1.01.2012 r. Anna Prucnal, Sekretarza Gminy Waldemar Szykuła.

W okresie VI kadencji Gmina Białopole nie posiadała reprezentanta w samorządzie powiatowym.

Do Rady Gminy zostali wybrani:

Lp.	Imię i nazwisko	Zam.	Funkcja
1.	Barański Hubert	Raciborowice	Radny
2.	Bazylewicz Andrzej	Kurmanów	Radny
3.	Buliński Robert	Horeszkowice	Radny
4.	Burak Andrzej	Strzelce – Kolonia	Radny
5.	Goszczyński Leszek	Teresin	Radny
6.	Jankowska Małgorzata	Buśno	Przew. Komisji Budżetu...
7.	Kawka Wiesława	Białopole	Radna
8.	Kidyba Janina	Białopole	Radna
9.	Muda Michał	Raciborowice – Kolonia	Przew. Komisji Zdrowia, Oświaty, Kultury
10.	Niedźwiedzki Mieczysław	Grobelki	Przew. Komisji Rewizyjnej.
11.	Rakowiecki Krzysztof	Białopole	Radny
12.	Staniszewski Henryk	Strzelce	Radny
13.	Stasiuk Waław	Białopole	Przewodniczący Rady Gminy
14.	Tkaczyk Adam	Strzelce	Radny
15.	Wilgos Waldemar	Buśno	Wiceprzew. Rady Gminy

Obrady Rady Gminy VI Kadencji 2010 – 2014, 29.10.2013 r.

Funkcje sołtysów sprawowali:

Sołectwo	Imię i nazwisko sołtysa
Białopole	Kowalczyk Władysław
Buśno	Fedec Marta
Gobelki	Niedźwiedzki Mieczysław
Horeszkowice	Prus Ryszard
Kicin	Tkaczyk Wiesław
Kurmanów	Kijańczuk Beata
Raciborowice	Dowierciał Henryk
Raciborowice – Kolonia	Kukła Andrzej
Strzelce	Ilasz Konstanty
Strzelce – Kolonia	Kaliński Władysław
Teremiec	Stryluk Ela
Teresin	Kucińska Alicja
Zabudnowo	Augustynek Beata

Tab. 6. Wydatki inwestycyjne w latach 2011 – 2014 (w tys. zł)

Lp.	Rodzaj zadania	2011	2012	2013	2014
1.	Sieć wodociągowa lub kanalizacyjna	18,7	143,9	-	13,0
2.	Drogi gminne, parkingi i chodniki	368,3	361,9	606,2	626,1
3.	Kultura, sport i oświata	274,2	1080,6	314,7	160,1
4.	Pozostałe inwestycje	174,4	-	91,5	209,7
Razem		835,6	1586,4	1012,4	1008,9

W 2011 roku gmina kontynuowała modernizację dróg gminnych. Asfalt został położony w Horeszkowicach na odcinku ponad 1,7 km, w Strzelcach 120 m oraz w Białopolu 900 m. Za środki własne i unijne zmodernizowano świetlice w Teresinie, Białopolu, Buśnie, Horeszkowicach i Kurmanowie.

W tym roku wystąpiły problemy związane z budową stadionu. Wykonawca modernizacji stadionu nie dotrzymała umowy. Gmina została zmuszona do rozwiązania umowy i wyłonienia nowego wykonawcy modernizacji stadionu. Ponadto sfinansowano projekt techniczny wodociągu do Busieńca. Wspólnie z Powiatem Chełmskim zrealizowano za kwotę ponad 174 tys. zł projekt E – powiat chełmski w zakresie rozwoju usług elektronicznych. W ramach projektu gmina została wyposażona w nowy sprzęt komputerowy.

W 2012 roku poniesiono duże nakłady na modernizację stadionu w Białopolu. Z rocznym opóźnieniem zakończono modernizację stadionu. Po raz pierwszy zostaliśmy zmuszeni do odstąpienia od umowy z winy wykonawcy. W wyniku następnego przetargu została wyłoniony kolejny wykonawca, który dzięki sumienności podwykonawców z terenu naszej gminy (Zarek Krzysztof i Kamiński Tomasz) zakończyła inwestycję 16 listopada 2012 roku. W tym roku zakończyliśmy wodociągowanie gminy. Wybudowano ostatnie 4 kilometry sieci wodociągowej do Busieńca oraz połączono wodociągi gminne Białopole i Raciborowice na odcinkach Kicin – Strzelce oraz Buśno – Białopole. Kontynuowaliśmy modernizację dróg gminnych, m.in. asfalt został położony w Teremcu na odcinku

ponad 1 km, w Strzelcach (Podlesie) 1 km oraz w Białopolu ponad 400 m (ul. Polna oraz ul. Kościelna), zmodernizowano świetlice w Kicinie, Raciborowicach, Kurmanowie oraz budynek po sklepie dla OSP Teresin. Wyremontowano systemem gospodarczym 2 mosty na rzece Wełnianka w Busieńcu i Kicinie.

Zmodernizowana świetlica w Teresinie, 2012 r.

Zmodernizowany stadion w Białopolu

W 2013 roku samorząd kontynuował modernizację dróg gminnych. Asfalt został położony na drodze Buśno – Białopole 1,6 km, w Zabudnowie 0,5 km oraz w Kicinie 0,1 km.

Dzięki współpracy z Powiatem Chełmskim systemem gospodarczym wykonaliśmy remont powierzchniowy wszystkich gminnych dróg asfaltowych.

Natomiast Powiat Chełmski za kwotę 156 tys. zł położył nowy asfalt na drodze powiatowej Raciborowice – Kurmanów na odcinku 600 m. Również systemem gospodarczym wykorzystując staże unijne wykonaliśmy chodniki do remiz i świetlic wiejskich. Mieszkańcy sołectwa Teremiec dzięki dotacji unijnej z PROW korzystają z zmodernizowanej remizo – świetlicy. Inwestycja ta kończy etap modernizacji wszystkich świetlic wiejskich na terenie gminy Białopole. Obecnie we wszystkich świetlicach jest podłączona woda bieżąca, toalety, wyposażone kuchnie oraz ogrzewanie kominkowe.

W tym roku budżetowym sfinansowano roboty wykończeniowe stadionu. Zakupiono 2 Volkswageny T-4 dla OSP Buśno i skrzyniowy dla Urzędu Gminy oraz 2 działki w Białopolu (0,5 ha przy stadionie na parking oraz 0,3 ha przy targowicy). Ponadto zakupiono sklep w Raciborowicach – Kolonii, który zaadaptowano na powiększenie świetlicy wiejskiej.

Poświęcenie przez śp. Ks. Jana Waldemara Jońca nowej części świetlicy w Raciborowicach Kolonii

Przekazanie dla Zarządu OSP Buśno zakupionego Volkswagena Transportera

W latach poprzednich wójt złożył do Starostwa Powiatowego wniosek na przeprowadzenie scalenia we wszystkich miejscowościach gminy Białopole. Urząd Marszałkowski w Lublinie zatwierdził wniosek w sprawie przeprowadzenia scalenia w Białopolu, Buśnie, Kicinie, Strzelcach – Kolonii, Teremcu i Zabudnowie. Na zagospodarowanie poscaleniowe było do wykorzystania w tych obrębach geodezyjnych ponad 6 mln zł pozyskanych z Unii Europejskiej. Pozyskane środki wykorzystano przede wszystkim na budowę i utwardzenie dróg, budowę rowów oraz przepustów. Prace scaleniowe i zagospodarowanie poscaleniowe zakończono dopiero w 2022 roku.

W 2014 r. gmina kontynuowała modernizację dróg gminnych. Położono asfalt na odcinku 1,4 km w Raciborowicach – Kolonii, 0,6 km w Strzelcach oraz 0,8 km w Raciborowicach. Zmodernizowano oddziały przedszkolne i doposażono place zabaw przy szkołach podstawowych oraz wjazd i parking przy SP Strzelce. Zakupiono nowocześniejsze samochody pożarnicze. Mercedesa Pożarniczego z napędem na 2 osie dla OSP Białopole, który posiada również zabudowę na sprzęt ratownictwa drogowego i medycznego. Dla OSP Teremiec zakupiono Volkswagena Transportera w miejsce wysłużonego Żuka. W 2014 r. zakupiono również samochód

asenizacyjny MAN z napędem na 4 koła oraz 2 pługi do odśnieżania. Dzięki temu, że samochody wyposażono w pługi gmina Białopole jest w pełni przygotowana do zapewnienia przejezdności na drogach gminnych w okresie zimowym.

W tym roku gmina sfinansowała dokumentację techniczną na dwa projekty. Jeden na przebudowę ponad 10 km dróg powiatowych na terenie gminy. Wartość projektu szacowana była na 4 mln, w przypadku zakwalifikowania zadania do dofinansowania koszty realizacji w 50% zabezpieczy budżet państwa, po 25% Powiat Chełmski i Gmina Białopole. Natomiast drugi projekt przygotowano na budowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na osiedlu w Białopolu.

Zmodernizowana droga w Raciborowicach Kolonii - Karolicha

**Mercedes Pożarniczy wyposażony w drugi pług do odśnieżania,
zakup w 2014 r.**

W latach 2011 – 2014 na terenie gminy zrealizowano inwestycje za kwotę 4mln 443,3 tys. zł, w tym:

- na wodociągi wiejskie wydatkowano ogółem 175,6 tys. zł,
- na budowę i modernizację chodników, parkingów i dróg gminnych wydano 1 mln 962,5 tys. zł,
- na inwestycje oświatowe i kulturalne wydatkowano 1 mln 829,6 tys. zł,
- na pozostałe inwestycje gmina wydatkowała 475,6 tys. zł.

VII kadencja 2014 – 2018

W IV bezpośrednich wyborach w dniu 16 listopada 2014 roku mieszkańcy gminy po raz kolejny w I turze wybrali Henryka Maruszewskiego na stanowisko Wójta. Po raz pierwszy w bezpośrednich wyborach wójt był zgłoszony jako jedyny kandydat i otrzymał poparcie 88,30 % wyborców.

Rada Gminy VII Kadencji 2014 – 2018, 01.12.2014 r.

Nadal funkcje pełnili: Zastępcy Wójta Stanisław Janiuk, Skarbnika Gminy Anna Prucnal, Sekretarza Gminy Waldemar Szykuła.

W Radzie Powiatu oraz Zarządzie Powiatu Chełmskiego gminę reprezentowała Beata Augustynek.

Do Rady Gminy zostali wybrani:

Lp.	Imię i nazwisko	Zam.	Funkcja
1.	Bazylewicz Andrzej	Kurmanów	Radny
2.	Ciężki Kazimierz	Raciborowice	Radny
3.	Cyc Krzysztof	Teremiec	Radny
4.	Goszczyński Leszek	Teresin	Radny
5.	Kawka Wiesława	Białopole	Przew. Komisji Zdrowia, Oświaty, Kultury

6.	Kowalczyk Władysław	Białopole	Radny
7.	Kidyba Janina	Białopole	Radna
8.	Krasa Henryk	Maziarnia Strzelecka	Przew. Komisji Rewizyjnej
9.	Krasnowski Mariusz	Białopole	Radny
10.	Łukaszewski Artur	Buśno	Radny
11.	Napora Wiesław	Raciborowice – Kolonia	Radny
12.	Niedźwiedzki Mieczysław	Grobelki	Wiceprzewod. RG
13.	Staniszewski Henryk	Strzelce	Przew. Komisji Budżetu
14.	Tkaczyk Adam	Strzelce	Radny
15.	Wilgos Waldemar	Buśno	Przewodniczący Rady Gminy

Uroczysta sesja z okazji 25 – lecia samorządu z udziałem Arkadiusza Bratkowskiego Członka Zarządu Województwa Lubelskiego oraz Piotra Deniszczuka Starosty Chełmskiego, 03.06.2015 r.

Funkcje sołtysów sprawowali:

Sołectwo	Imię i nazwisko sołtysa
Białopole	Kamiński Mariusz
Buśno	Fedec Marta
Grobelki	Niedźwiedzki Mieczysław
Horeszkowice	Prus Ryszard
Kicin	Tkaczyk Wiesław
Kurmanów	Kijańczuk Beata
Raciborowice	Domański Waldemar
Raciborowice – Kolonia	Kukła Andrzej
Strzelce	Ilasz Konstanty
Strzelce – Kolonia	Kaliński Władysław
Teremiec	Stryluk Ela
Teresin	Kucińska Alicja
Zabudnowo	Augustynek Beata

Obrady Rady Gminy VII Kadencji 2014 – 2018, 26.10.2015 r.

Tab. 7. Wydatki inwestycyjne w latach 2015 – 2018 (w tys. zł)

Lp.	Rodzaj zadania	2015	2016	2017	2018
1.	Sieć wodociągowa lub kanalizacyjna	11,8	3,7	246,0	–
2.	Drogi, parkingi oraz chodniki	539,5	357,8	1 690,0	785,4
3.	Kultura, sport i oświata	30,1	5,0	–	1 187,8
4.	Pozostałe inwestycje	219,5	139,9	35,0	814,6
Razem		800,9	506,4	1 971,0	2 787,8

W 2015 roku gmina kontynuowała modernizację dróg gminnych. Za własne środki i pozyskane z Wojewódzkiego Funduszu Rekultywacji Gruntów Rolnych oraz Programu usuwania kłesk żywiołowych asfalt został położony w Teremcu na odcinku 0,9 km, w Strzelcach 0,5 km oraz w Białopolu ul. Targowa 0,2 km.

Zmodernizowana droga w Teremcu, 2015 r.

Wykonano utwardzenie dna i odwodnienie wąwozu w ciągu drogi gminnej w Teresinie na odcinku 150 m.

Utwardzenie i odwodnienie wąwozu w Teresinie w 2015 r.

W tym roku również kontynuowano modernizację budynku Urzędu Gminy m.in. wykonano podjazd dla osób niepełnosprawnych, zmodernizowano schody wewnętrzne i zewnętrzne oraz wykonano posadzki w korytarzach.

Zlecono i sfinansowano wykonanie projektu technicznego na budowę świetlicy w Strzelcach – Kolonii, a na potrzeby utrzymania sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zakupiono koparko – ładowarkę Case oraz zakupiono nowy kompresor do ujęcia wody w Raciborowicach. Obok własnych zadań inwestycyjnych zrealizowano we współpracy z innymi podmiotami wiele innych istotnych dla mieszkańców zadań. Między innymi Powiat Chełmski położył asfalt na drodze powiatowej w Raciborowicach 0,6 km. Zakład Energetyczny w Chełmie uzbroił pozostałą część osiedla w Białopolu w sieć energetyczną.

W 2015 roku gmina dofinansowała prace remontowe przy zabytkowym kościele w Buśnie.

**Remont dachu zabytkowego kościoła w Buśnie.
(<http://busno.zamojskolubaczowska.pl>)**

W związku z nieuregulowanym stanem prawnym własności nieruchomości pod Młynem w centrum Białopola gmina jako posiadacz postanowiła zabezpieczyć przed zniszczeniem ten obiekt i wykonała remont dachu oraz odnowiła elewację. W 2015 roku również wykonano i sfinansowano projekt techniczny budowy świetlicy w Strzelcach – Kolonii.

Tradycyjnie oprócz inwestycji w tym roku wspólnie ze Szkołami, organizacjami społecznymi, Parafiami GOK organizował wiele imprez kulturalnych i sportowych. W mijającym roku dzięki inicjatywie i wsparciu Powiatu Chełmskiego byliśmy po raz drugi w ciągu ostatnich 10 lat współgospodarzami Dożynek Powiatowych.

Powiatowe Dożynki 2015 w Białopolu. Występ zespołu Bayer Full

W 2016 roku za środki własne i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych zmodernizowano ponad 2 km dróg gminnych: 0,4 km w Białopolu ul. Węglarza i ul. Parkowa, 0,8 km w Raciborowicach – Kolonii, 0,8 km w Strzelcach i Strzelcach – Kolonii oraz wyremontowano wszystkie 36 km asfaltowych dróg gminnych. Po raz kolejny odpowiadając na wniosek Parafii samorząd wsparł remont zabytkowego kościoła Buśnie. W tym roku budżetowym zmodernizowano parking o pow. 300 m² przy Gminnym Ośrodku Zdrowia oraz zainstalowano monitoring w Szkole Podstawowej w Białopolu. Zadanie zostało dofinansowane w 90% z budżetu krajowego.

Przebudowa chodników i parkingu przy Ośrodku Zdrowia w 2016 r.

W 2016 roku Powiat Chełmski zawarł umowę z Urzędem Marszałkowskim na przeprowadzenie prac scaleniowych w 6 miejscowościach. Najważniejsza dla nas część prac tego projektu – zagospodarowanie poscaleniowe było realizowane od 2019 roku. Wartość całego projektu to ponad 17 mln zł. Środki te w 100% pochodziły z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W tym roku przygotowano projekty i złożono wnioski m.in. do Zarządu Dróg Wojewódzkich na budowę chodników przy drodze wojewódzkiej w Raciborowicach 0,5 km i w Białopolu 1 km oraz do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na zagospodarowanie zbiornika w Buśnie na kąpielisko, zakup i instalację kolektorów słonecznych oraz pomp ciepła, a także termomodernizację budynków użyteczności publicznej.

Od 2017 roku zgodnie z wcześniejszymi prognozami nastąpił wzrost aktywności inwestycyjnej jednostek samorządu terytorialnego. Jest to efekt już realizowanych projektów z dofinansowaniem unijnym z budżetu 2014 – 2020. W 2017 roku gmina Białopole wybudowała 6 km dróg,

w tym 2,5 km dróg powiatowych w Buśnie i w Kurmanowie oraz 3,5 km dróg gminnych w Horeszkowicach, Raciborowicach, Strzelcach i Teresinie.

Przebudowana droga w Raciborowicach w 2017 r.

Na te zadania gmina pozyskała 766 tys. zł, w tym 416 tys. zł na drogi powiatowe z PROW, 50 tys. zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych oraz 300 tys. zł z Województwa Lubelskiego na budowę 1,5 km chodników przy drodze wojewódzkiej w Białopolu i Raciborowicach. Ponadto wybudowano za środki własne 1,5 km sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej w Białopolu i Buśnie.

Wybudowany chodnik w Białopolu, 2017 r.

Ponownie dofinansowano kwotą 35 tys. zł remont zabytkowego kościoła w Parafii Buśno. Ponadto samorząd wsparł organizacyjnie Parafię Białopole, która pozyskała ponad 180 tys. zł na budowę parkingu. Zadanie zostało zrealizowane i rozliczone w 2017 roku.

Nowy parking przy Kościele Parafialnym w Białopole, 2017 r.

Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy, 2018 r.

W 2018 roku został zaplanowany znacznie większy zakres inwestycji, bowiem na inwestycje w budżecie uchwalono 2 mln 787,8 tys. zł. Za ponad 2 mln zł wykonano termomodernizację obiektów użyteczności publicznej (Urząd Gminy, Szkoła w Strzelcach oraz świetlice w Białopolu, Buśnie, Raciborowicach – Kolonii i Kurmanowie). Na te zadania pozyskano kwotę ponad 1 mln 200 tys. zł z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego.

Wspólnie z Powiatem Chełmskim wykonano modernizację 7,7 km dróg powiatowych w Raciborowicach, Strzelcach, Strzelcach – Kolonii i Teresinie. Przebudowano również 1,3 km dróg gminnych w Raciborowicach oraz w Białopolu ul. Kościuszki i ul. 3Maja. Ponadto zakupiono lekki samochód strażacki dla OSP Raciborowice – Kolonia. W trakcie roku budżetowego podpisano umowę i rozpoczęto realizację projektu „Zakup oraz montaż kolektorów słonecznych i pomp ciepła” za 1 mln 613 tys. zł. Projekt ten został zakończony i rozliczony w 2019 roku.

Wojślawice, 23.05.2018 r. podpisanie porozumienia w sprawie Klastra Energii Odnawialnej

W 2018 roku gmina Białopole wraz z gminami Chełm, Dorohusk, Wojsławice i Żmudź postanowiła utworzyć komunalny Klaster Energii Odnawialnej. Gminy wspólnie będą zabiegać o budowę elektrowni fotowoltaicznych oraz tworzyć Spółdzielnię Energetyczną.

Docelowo gminy w tym klastrze będą tzw. „wyspami energetycznymi”, czyli mogą uzyskać całkowitą samowystarczalność energetyczną, a nadwyżka wyprodukowanej energii będzie mogła zostać odsprzedana do sieci. Nasz plan zakłada, że zanim zostaną wybudowane farmy fotowoltaiczne poprzez Spółdzielnię Energetyczną zamierzamy dokonywać grupowego zakupu po niższych cenach zakupu energii i paliw dla mieszkańców i instytucji gminnych. Utworzony klaster umożliwi na realizację tych celów pozyskanie środków finansowych z NFOŚiGW oraz Unii Europejskiej.

Nasza inicjatywa jest pierwszym przedsięwzięciem w województwie lubelskim. W Polsce działa już kilka pilotażowych przedsięwzięć o takim profilu.

W latach 2014 – 2018 gmina Białopole na inwestycje wydatkowała 6 mln 066,1 tys. zł, w tym:

- na wodociągi wiejskie wydatkowano ogółem 261,5 tys. zł,
- na budowę i modernizację chodników, parkingów i dróg gminnych wydatkowano 3 mln 372,7 tys. zł,
- na inwestycje oświatowe i kulturalne wydatkowano 1 mln 222,9 tys. zł,
- na pozostałe inwestycje gmina wydatkowała 1 mln 209,0 tys. zł. Są to wydatki poniesione na inwestycje w zakresie bezpieczeństwa, administracji oraz na odnowę zabytków.

VIII kadencja 2018 - 2024

W V bezpośrednich wyborach w dniu 21 października 2018 roku mieszkańcy gminy ponownie po raz siódmy wybrali Henryka Maruszewskiego na stanowisko Wójta. Po raz piąty w bezpośrednich wyborach wygrał wybory w I turze otrzymując poparcie 69,99 % wyborców uczestniczących w głosowaniu.

Nadal funkcję Skarbnika Gminy pełniła Anna Prucnal, Zastępcy Wójta do 28.12.2019 r. Stanisław Janiuk, od 30.12.2019 r. do 31.12.2020 r. Mirosław Świetlicki, od 1.01.2021 r. Marzena Kołodyńska, Sekretarza Gminy Waldemar Szykuła do 26.09.2019 r., od 20.03.2020 r. do 30.11.2023 r. Beata Augustynek. Do Rady Powiatu wybrana została Beata Augustynek.

Do Rady Gminy zostali wybrani:

Lp.	Imię i nazwisko	Zam.	Funkcja
1.	Biniaszewska Agnieszka	Teremiec	Radna
2.	Ciężki Kazimierz	Raciborowice	Przew. Komisji Skarg
3.	Daniluk Ryszard	Kurmanów	Radny
4.	Dowierciał Lucjan	Strzelce - Kolonia	Radny
5.	Goszczyński Leszek	Teresin	Przew. Komisji Rewizyjnej
6.	Kamiński Mariusz	Białopole	Radny
7.	Krasnowski Mariusz	Białopole	Radny do 18.08.2023 r.
8.	Leśnicki Sławomir	Białopole	Przew. Komisji Oświaty
9.	Łukaszewski Artur	Buśno	Radny
10.	Majewski Edward	Horeszkowice	Radny

11.	Napora Wiesław	Raciborowice – Kolonia	Radny
12.	Niedźwiedzki Mieczysław	Grobelki	Wiceprzew. Rady Gminy
13.	Pawelec Sławomir	Białopole	Radny
14.	Staniszewski Henryk	Strzelce	Przew. Komisji Budżetu
15.	Wilgos Waldemar	Buśno	Przew. Rady Gminy

Rada Gminy VIII Kadencji 2018 – 2024

Funkcje sołtysów pełnili:

Sołectwo	Imię i nazwisko sołtysa
Białopole	Kamiński Mariusz
Buśno	Wilgos Joanna
Grobelki	Niedźwiedzki Mieczysław
Horeszkowice	Prus Ryszard
Kicin	Tkaczyk Wiesław

Kurmanów	Kijańczuk Beata
Raciborowice	Domański Waldemar
Raciborowice – Kolonia	Kukła Andrzej
Strzelce	Ilasz Konstanty
Strzelce – Kolonia	Kaliński Władysław
Teremiec	Stryluk Ela
Teresin	Kucińska Alicja
Zabudnowo	Augustynek Beata

Tab. 8. Wydatki inwestycyjne w latach 2019 – 2024 (w tys. zł)

Lp.	Rodzaj zadania	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Sieć wodno-kanalizacyjna, modernizacja ujęć wody	-	-	-	2.486,1	7.145,7	2.659,0
2.	Drogi, parkingi oraz chodniki	1.529,1	104,4	9.566,8	7.590,4	17.734,5	2.299,1
3.	Kultura, sport, oświata, zabytki	170,0	648,5	-	588,7	3.117,4	2.818,8
4.	Ochrona zdrowia, środowiska oraz OZE	1,342,0	-	16,5	132,8	22,2	4.155,4
5.	Pozostałe wydatki	-	46,1	71,6	-	1.159,9	25,0
Razem		3.041,1	799,0	9.654,9	10.798,0	29.179,7	11.957,3

Obrady I sesji Rady Gminy VIII Kadencji, 23.11.2018 r.

W 2019 roku gmina kontynuowała modernizację dróg gminnych, 1,8 km wybudowano w Białopolu, Raciborowicach i Raciborowicach – Kolonii oraz 1 km drogi powiatowej w Teremcu. Na inwestycje drogowe wydatkowano ponad 1mln 119 tys. zł, w tym z budżetu gminy ponad 423,4 tys. zł,

Zmodernizowane drogi na Osiedlu w Białopolu

Zmodernizowana droga gminna w Raciborowicach - Kolonii

Ponadto w zakresie poprawy infrastruktury drogowej za własne środki w wysokości 94,5 tys. zł zmodernizowano most na rzece Wełnianka w Busieńcu.

Zmodernizowany most na Wełniance w Busieńcu

Zaplanowana na 2019 r. budowa ścieżki rowerowej nie została uwzględniona w planie centralnym, dlatego samorząd postanowił kontynuować budowę chodników przy drodze wojewódzkiej. W 2019 r. za kwotę 49,8 tys. zł opracowano dokumentację, która przewiduje budowę chodników na odcinku 3,8 km w Białopolu, Buśnie, Raciborowicach i Raciborowicach – Kolonii. W tym roku za kwotę 1 mln 033 tys. zł zrealizowano projekt w zakresie Odnawialnych Źródeł Energii. Zakupiono i zamontowano dla mieszkańców 35 pomp ciepła oraz 103 instalacji solarnych. Na to zadanie pozyskano 1 mln 121 tys. zł. środków unijnych z RPO Województwa Lubelskiego.

Instalacja solarna

Pompa ciepła

W 2019 roku Powiat Chełmski wykonywał scalenie w 6 obrębach geodezyjnych (Białopole, Buśno, Kicin, Strzelce – Kolonia, Teremiec i Zabudnowo). W 2019 roku Gmina Białopole dofinansowała projekty zagospodarowania poscaleniowego w kwocie 65,8 tys. zł.

Uroczyste otwarcie przystosowanej świetlicy w Raciborowicach dla Spółdzielni Socjalnej

W świetlicy wiejskiej w Raciborowicach wykonano centralne ogrzewanie – koszt ok. 50 tys. zł. Ta inwestycja była niezbędna dla pierwszej Spółdzielni Socjalnej w naszej gminie. Spółdzielnia pozyskała 120 tys. zł z Unii Europejskiej, które przeznaczyła na adaptację lokalu na cele gastronomiczne i wyposażenie.

Ogółem w 2019 roku na terenie gminy wykonano inwestycje za kwotę 3 mln 041,1 tys. zł, w tym ze źródeł zewnętrznych krajowych i unijnych pozyskano 2 mln 571,1 tys. zł

W 2020 r. największym zadaniem inwestycyjnym o wartości 648,5 tys. zł była budowa nowej świetlicy wiejskiej w Strzelcach – Kolonii. Na to zadanie gmina pozyskała środki unijne z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w kwocie 380,3 tys. zł. Za kwotę 104,4 tys. zł wykonano dokumentację techniczną na przebudowę 10 km dróg powiatowych na terenie gminy Białopole. Ponadto za kwotę 45 tys. zł zakupiono działkę

po byłym punkcie skupu mleka w centrum Białopola celem powiększenia terenów inwestycyjnych przy placu targowym.

W tym roku Gmina Białopole we współpracy z Polską Izbą Energii Odnawialnej i Efektywnej Energetyki rozpoczęła prace przygotowawcze nad 2 projektami w zakresie Odnawialnych Źródeł Energii. Pierwszy dotyczy budowy małych farm fotowoltaicznych przy obiektach komunalnych. W I etapie wniosek będzie obejmował budowę małych farm dla oczyszczalni ścieków i ujęć wody w Białopolu i Raciborowicach. Drugi projekt o szerszym zasięgu w ramach budowy farmy fotowoltaicznej w Buśnie ma zapewnić ok. 1,7 MGW energii odnawialnej dla członków Spółdzielni Energetycznej z gmin Białopole, Dorohusk oraz Żmudź.

Wybudowana świetlica w Strzelcach-Kolonii

Ogółem w 2020 r. na terenie gminy wykonano inwestycje za kwotę 799 tys. zł, w tym ze źródeł zewnętrznych krajowych i unijnych pozyskano 573 tys. zł.

W 2021 roku przystąpiono do budowy chodników przy drodze wojewódzkiej. Za kwotę 1 mln 097,9 tys. zł wybudowano chodniki w Bia-

łopolu 1865 m i Buśnie 275 m, pozostała część zadania 1595 m została wykonana w 2022 roku.

**Wybudowany chodnik przy drodze wojewódzkiej w Białopole
ul. Hrubieszowska**

Wybudowany chodnik przy drodze wojewódzkiej w Buśnie

Na drogi gminne wydatkowano 350,2 tys. zł. Zmodernizowano drogi gminne w Białopolu 300m oraz w Strzelcach 500m.

Zmodernizowana droga gminna w Białopolu

Za kwotę 71,6 tys. zł zakupiono ciągnik wraz z osprzętem niezbędnym do utrzymania porządku, głównie chodników w okresie zimowym.

Kwotę 16,5 tys. zł wydatkowano na zakup 3 lamp ulicznych, które zainstalowano przy chodniku i skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej z drogą powiatową przy sklepie Lewiatan w Buśnie.

W 2021 roku była realizowana przez Powiat Chełmski ostatnia część scalenia. W ramach zagospodarowania poscaleniowego za kwotę 5,2 mln zł wybudowano lub przebudowano 27,9 km dróg, 94 szt. Przepustów oraz zmodernizowano 25,55 km rowów melioracyjnych. Pozostała część tego zdania została wykonana w 2022 roku.

**Zmodernizowana w ramach zagospodarowania poscaleniowego
ul. Dębina w Białopolu**

**Zmodernizowana w ramach zagospodarowania poscaleniowego
droga w Buśnie**

**Zmodernizowana w ramach zagospodarowania poscaleniowego
droga w poscaleniowa w Kicinie**

Zmodernizowana droga poscaleniowa w Teremcu

**Zmodernizowana w ramach zagospodarowania poscieniowego
droga gminna w Strzelcach - Kolonii**

Samorząd Województwa Lubelskiego w 2021 roku na odcinku Raciborowice – Białopole przebudował ponad 4 km drogi wojewódzkiej za kwotę 2 mln 180 tys. zł.

Przebudowana droga wojewódzka w Raciborowicach

Ogółem w 2021 roku na terenie gminy zrealizowano inwestycje za kwotę 9 mln 654,9 tys. zł, w tym środki gminy 1 mln 601,7 tys. zł, Samorządu Wojewódzkiego 2 mln 825,9 tys. zł, Powiatu Chełmskiego 5 mln 227,4 tys. zł. Ze źródeł zewnętrznych krajowych: Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych pozyskano 1 mln 098 tys. zł, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych 57 tys. zł. Kwotę w wysokości 5 mln 227,4 tys. zł na zagospodarowanie poscaleniowe na terenie gminy Powiat Chełmski pozyskał z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W 2022 roku samorząd realizując cele Strategii Rozwoju Gminy Biało pole ponownie skupił się na podniesieniu poziomu życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej. Podobnie jak w latach poprzednich działania samorządu były skierowane na realizację projektów infrastrukturalnych dofinansowanych środkami ze źródeł zewnętrznych.

W budżecie gminy w tym roku na zadania inwestycyjne wydatkowano 4 mln 603,8 tys. zł.

Kwotę 848,4 tys. zł wydatkowano na budowę chodników przy drodze wojewódzkiej 1.595 m w Raciborowicach,

Wybudowany chodnik oraz zmodernizowana droga wojewódzka w Raciborowicach

Za kwotę 262,8 tys. zł zostały wykonane projekty techniczne na przebudowę dróg gminnych, budowę infrastruktury sportowej przy Szkole Podstawowej w Białopolu, budowę sieci kanalizacyjnej ul. Polna w Białopolu oraz budowę i modernizację oświetlenia ulicznego, kwotę 55 tys. zł przeznaczono na utwardzenie 315 m drogi gminnej w Teresinie oraz 494,4 tys. zł na modernizację drogi gminnej w Kicinie na odcinku 480 m.

Wybudowana droga gminna w Kicinie

W 2022 roku gmina rozpoczęła realizację najkosztowniejszych inwestycji w historii gminy: modernizację ujęć wody w Białopolu i Raciborowicach oraz Odnowę Centrum Białopola. Wartość tych inwestycji w wyniku przetargu została ustalona w wysokości 11,8 mln zł. Gmina na te zadania otrzymała dotację z Rządowego Funduszu Polski Ład w wysokości 8,8 mln zł. Roboty przy Odnowie Centrum oraz modernizacji ujęć wody zakończono w sierpniu 2023 roku. W 2022 roku wydatkowano na te zadania 2 mln 900,9 tys. zł.

Zmodernizowane ujęcie wody w Białopole

Budowa budynku usługowego w ramach Odnowy Centrum Białopola

Zakończona budowa amfiteatru w Białopole

Za kwotę 7,9 tys. zł zakupiono i zamontowano w centrum Białopola maszt flagowy. Zadanie to zostało sfinansowane przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w ramach projektu „Pod Biało – Czerwoną”.

Maszt w centrum Białopola

Ochotnicza Straż Pożarna w Strzelcach za kwotę 114,8 tys. zł wykonała remont dachu wraz z dociepleniem stropu budynku świetlicy wiejskiej. Na to zadanie OSP pozyskała środki unijne w kwocie 85,2 tys. zł z Programu Lider+, którym zarządza LGD Ziemi Chełmskiej.

W 2022 roku był realizowany przez Powiat Chełmski ostatni etap projektu scalenia w 5 obrębach geodezyjnych (Białopole, Buśno, Kicin, Strzelce – Kolonia, Zabudnowo). Za kwotę 4 mln 777,4 tys. zł wybudowano lub przebudowano 8,8 km dróg gminnych.

**Zmodernizowana w ramach zagospodarowania posceniowego
ul. Borowinowa w Białopolu**

**Zmodernizowana w ramach zagospodarowania posceniowego
ul. Polna w Białopolu**

Zmodernizowane w ramach zagospodarowania poscaleniowego drogi w Buśnie

Wybudowana w ramach zagospodarowania poscaleniowego droga w Zabudnowie

**Wybudowana w ramach zagospodarowania poscaleniowego
droga w Strzelcach – Kolonii**

Samorząd Województwa Lubelskiego w 2022 roku na terenie gminy na odcinku Raciborowice – Odletajka przebudował ponad 1,8 km drogi wojewódzkiej za kwotę 1 mln 350 tys. zł.

Ogółem w 2022 roku na terenie gminy zrealizowano inwestycje za kwotę ponad 10 mln 798 tys. zł, w tym środki gminy 1 mln 227 tys. zł, Samorządu Województwa 1 mln 350 tys. zł, Powiatu Chełmskiego 4 mln 777 tys. zł, które pozyskano z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Ze źródeł zewnętrznych krajowych: z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych wydatkowano 1 mln 402 tys. zł, Rządowego Funduszu Polski Ład 1 mln 892 tys. zł oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych 150 tys. zł.

W 2023 roku działania samorządu były również skierowane głównie na realizację projektów infrastrukturalnych dofinansowanych środkami ze źródeł zewnętrznych. Ogółem na zadania inwestycyjne wydatkowano rekordową w historii gminy kwotę 29 mln 117,5 tys. zł.

Zakończono modernizację infrastruktury wodociągowej na terenie gminy Białopole, zmodernizowano ujęcia wody w Białopolu i Raciborowicach, wymieniono stare wodomierze na elektroniczne oraz wybudowano 2 instalacje fotowoltaiczne. W 2023 roku na to zadanie wydatkowano 7 mln 552 tys. zł, w tym 4 mln 306 tys. zł dotacja z Rządowego Funduszu Polski Ład, 1 mln zł nagroda za najwyższy wzrost poziomu szczepień w powiecie, 1 mln 877 tys. zł subwencja celowa na inwestycje wodno – sanitarne oraz 369 tys. zł udział własny gminy.

Zmodernizowane ujęcie wody w Raciborowicach

Oddano do użytku wielofunkcyjną inwestycję „Odnowa centrum Białopola”. Na terenie obiektu prowadzone jest targowisko gminne oraz organizowane są imprezy plenerowe. W 2023 roku na tę inwestycję wydatkowano 2 mln 805,9 tys. zł, w tym 2 mln 590,0 tys. zł dotacja z Rządowego Funduszu Polski Ład oraz 215,9 tys. zł udział własny gminy.

Uroczyste otwarcie amfiteatru podczas dożynek gminnych w 2023 r.

Odnowione centrum Białopola

Odnowiony plac targowy

Wykonano modernizację 4,0 km dróg gminnych: w Białopolu 1km ul. Staszica, w Raciborowicach 2.2 km (0,8 km do Karolichy i 1,5 km Raciborowice – Strzelce – Kolonia), w Strzelcach 0,7 km do Kicina. Koszt modernizacji wyniósł 2 mln 068,5 tys. zł, w tym 1 mln 943,5 tys. zł dotacja z Rządowego Funduszu Polski Ład oraz udział gminy 125 tys. zł.

Zmodernizowana droga gminna Raciborowice – Strzelce – Kolonia

Zmodernizowana droga gminna Strzelce – Kicin

Przebudowano 4,5 km dróg gminnych w Buśnie za kwotę 3 mln 112,7 tys. zł, udział gminy wyniósł 337 tys. zł pozostała kwota to dotacja z III Edycji PGR Rządowego Funduszu Polski Ład.

Przebudowa drogi gminnej Buśno – Białopole

Przebudowa drogi gminnej Buśno - Teresin

Wykonano remont 1.8 km dróg w Teresinie za kwotę 1 mln 36,8 tys. zł. Na to zadanie gmina otrzymała dotację z Funduszu Dróg Samorządowych w kwocie 491,5 tys. zł.

Zmodernizowana droga gminna w Teresinie

Przebudowano ul. Leśną w Białopolu na odcinku 400 m. Koszt zadania wyniósł 251,3 tys. zł. Na to zadanie Gmina Białopole otrzymała dotację z Urzędu Marszałkowskiego w wysokości 94 tys. zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

OSP Białopole zakupiła nowy średni samochód strażacki marki Volvo za kwotę 1 mln 159.9 tys. zł. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansował zakup dotacją w wysokości 475 tys. zł. Natomiast Gmina Białopole dofinansowała zakup samochodu środkami własnymi w kwocie 684.9 tys. zł, które stanowiły preferencyjną pożyczkę z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

Nowy samochód pożarniczy OSP Białopole

Dla Szkoły Podstawowej w Białopolu zakupiono mobilną strzelnicę wirtualną. Wartość zadania wyniosła 174,7 tys. zł, w tym 139,9 tys. zł to dotacja z Ministerstwa Obrony Narodowej. Na strzelnicy mieszkańcy gminy i młodzież szkolna będą odbywać podstawowe szkolenie strzeleckie.

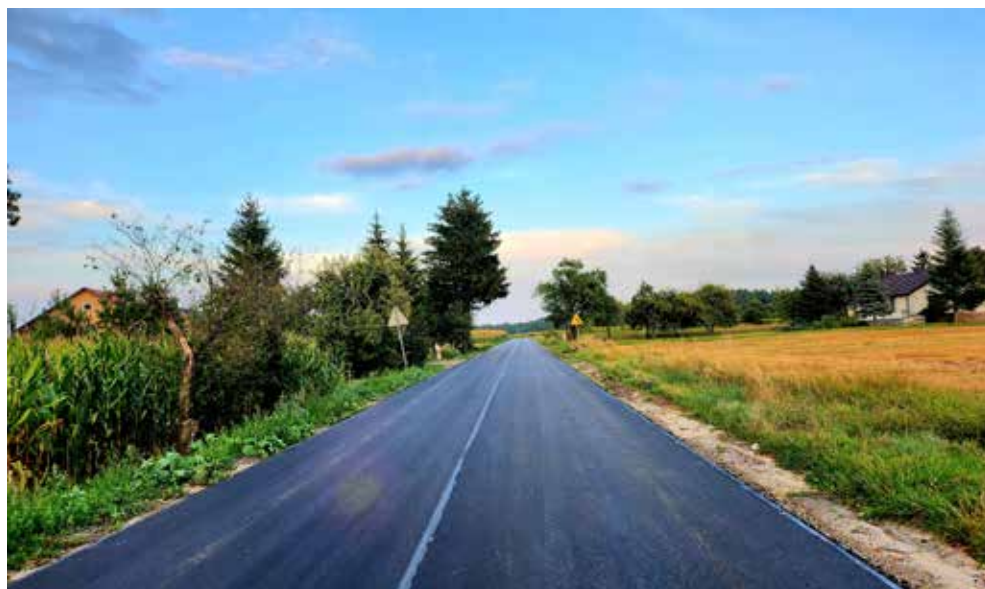
Strzelnica wirtualna w Szkole Podstawowej w Białopolu

Ochotnicza Straż Pożarna w Strzelcach wykonała II etap modernizacji świetlicy w Strzelcach. Za kwotę 137,8 tys. zł wykonano c.o. ekologiczne na pellet, docieplenie budynku oraz remont wewnątrz świetlicy. Środki na to zadanie w 100% pozyskała OSP Strzelce z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Lider+ zarządzanego przez Lokalną Grupę Działania Ziemi Chełmskiej.

Na terenie gminy w partnerstwie z powiatem zakończona została przebudowa 8,3 km dróg powiatowych. Wartość projektu 11 mln 265,4 tys. zł. w tym 5 mln zł dotacja z Rządowego Funduszu Polski Ład, 4 mln 905 tys. zł budżet powiatu, a 1 mln 360 tys. zł budżet gminy. Przebudowano następujące odcinki dróg powiatowych: 2,2 km Buśno – Busieniec – Putnowice, 1 km Kurmanów – Buśno, 2,9 km do Maziarni Strzeleckiej, 2,2 km Raciborowice – Kolonia – Kułakowice III.

Zmodernizowana świetlica w Strzelcach

Przebudowa drogi powiatowej do Maziarni Strzeleckiej

**Zmodernizowana droga powiatowa Raciborowice Kolonia –
Kułakowice III**

W następnym 2024 roku władze gminy nie spoczęły na laurach, wspólnie z powiatem zaplanowano inwestycje o wartości 11 mln 957,3 tys. zł. Na sfinansowanie zaplanowanych zadań już pozyskano środki zewnętrzne z PROW oraz z Rządowego Funduszu Polski Ład w wysokości 8 mln 972,3 tys. zł.

Zmodernizowana droga powiatowa Kurmanów – Bušno

Zakończono w styczniu b.r. remont świetlicy w Białopolu. Za kwotę 130 tys. zł ułożono wjazdy kostką, wymieniono drzwi wejściowe do świetlicy, wykonano remont dachu, położono terakotę w świetlicy, kuchni i magazynku oraz powiększono bramę wjazdową garażu pod nowy samochód.

Rozbudowa garażu oraz remizy w Białopolu

W styczniu b.r. zakończono modernizację oświetlenia ulicznego. Za kwotę 1 mln 859,4 tys. zł wymieniono 250 lamp ulicznych żarowych na energooszczędne ledowe oraz zakupiono 200 lamp solarnych.

W dniu 5 stycznia 2024 roku rozstrzygnięto przetarg i podpisano umowę z wykonawcą na budowę sieci kanalizacyjnej w Białopolu przy ul. Polnej, budowę stacji podwyższenia ciśnienia w Raciborowicach – Kolonii oraz oczyszczalni przy świetlicy wiejskiej w Strzelcach. Wcześniej został rozstrzygnięty przetarg na I część tego projektu tj. na zakup nowego samochodu asenizacyjnego z funkcją płukania. Wartość projektu wyniesie razem 2 mln 259 tys. zł. Termin wykonania ustalono do 5 lipca 2024 roku.

Zmodernizowane oświetlenie uliczne w Białopolu oraz wszystkich sołectwach

Zgodnie z najkorzystniejszą ofertą przetargową koszt budowy infrastruktury sportowej przy SP w Białopolu wyniesie 2 mln 310 tys. zł. Termin wykonania zadania planowany jest w sierpniu 2024 roku.

Na pozostałe zadania inwestycyjne zaplanowano w 2024 roku następujące wydatki: 2 mln 296 tys. zł na termomodernizację Gminnego Ośrodka Zdrowia wraz instalacją windy, 429,0 tys. zł na remont Kościoła w Buśnie, 400,0 tys. zł na modernizację oczyszczalni ścieków, 150,0 tys. zł na modernizację dróg gminnych oraz 25,0 tys. zł na zakup kosiarki samojezdnej.

Ponadto Powiat Chełmski 15 stycznia b.r. podpisał umowę na modernizację drogi powiatowej na odcinku Zabudnowo – Grobelki. Zadanie wykona Firma Sadex z Sitańca za kwotę 2 mln 149,1 tys. zł.

W latach 2018 – 2024 na terenie gminy zrealizowano największy w historii gminy zakres inwestycji za kwotę 65 mln 430 tys. zł:
– na wodociągi wiejskie i kanalizację wydatkowano ogółem 12 mln 290,8 tys. zł

- na ochronę środowiska wydatkowano 5 mln 668,9 tys. zł
- na budowę i modernizację dróg gminnych w tym okresie wydatkowano 38 mln 824,3 tys. zł
- na oświatę, kulturę, zabytki i sport z budżetu gminy wydatkowano 7 mln 343,4 tys. zł,
- pozostałe wydatki 1 mln 302,6 tys. zł.

Podsumowanie

Analiza działalności inwestycyjnej gminy Białopole w okresie odrodzonego samorządu potwierdza, że dla wójta i radnych wszystkich kadencji priorytetem była poprawa warunków życia mieszkańców gminy poprzez rozbudowę szeroko rozumianej infrastruktury. Znalazło to oczywiście odbicie w gospodarce finansowej. Gmina przygotowała wiele projektów pozyskując dzięki temu środki zewnętrzne krajowe oraz unijne, które umożliwiły sfinansować duże zadania inwestycyjne. Dzięki racjonalnej gospodarce i dobrej współpracy z samorządami województwa i powiatowym, mimo niewielkiego potencjału finansowego i demograficznego zmieniono oblicze gminy poprawiając warunki życia wszystkim mieszkańcom, szczególnie dzieciom i młodzieży.

Tabele nr 9 i 10 pokazują, że w latach 1990 – 2024 w gminie Białopole wykonano stosunkowo dużo zadań inwestycyjnych. Największy zakres inwestycji w okresie sprawozdawczym zrealizowano w VIII kadencji w latach 2018 – 2024. Również w tym okresie odnotowano największy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogólnych gminy.

W okresie sprawozdawczym ponad połowę nakładów poniesiono na budownictwo drogowe m.in. zmodernizowano lub utwardzono na terenie gminy 115,7 km dróg, w tym: 83,4 km gminnych, 26,5 km powiatowych oraz 5,8 km drogi wojewódzkiej. Wybudowano 7,3 km chodników, w tym: 5,3 km przy drodze wojewódzkiej oraz 1,3 km przy drodze powiatowej. Zmodernizowano parkingi przy Urzędzie Gminy, kościele parafialnym oraz przy Ośrodku Zdrowia. Wybudowano 64,9 km sieci wodociągowej oraz ponad 4 km kanalizacyjnej. Wykonano termomodernizację i modernizację wszystkich obiektów gminnych, szkół i świetlic. Wybudowano oczyszczalnię ścieków, wybudowano ujęcie wody w Raciborowicach, a w 2023 roku kompleksowo obydwie ujęcia zmodernizowano wraz z instalacjami fotowoltaicznymi. Zrewitalizowano centrum Białopola oraz zrealizowano wiele innych zadań inwestycyjnych.

Tab. 9. Udział zadań w wydatkach inwestycyjnych w latach 1991 – 2024 (w tys. zł)

Kadencja	Ogółem wydatki inwest.	Wod. i kan.	%	Telef. Ochr. środ. i zdrowia	%	Oświata Kultura, Sport, zabytki	%	Drogi	%	Inwest. pozost.	%
1990-1994	1.525,0	1.187,3	77,8	11,7	0,8	129,8	8,5	188,0	12,4	8,2	0,5
1994-1998	2.238,7	967,0	43,2	926,1	41,3	62,0	2,8	111,4	5,0	172,2	7,7
1998-2002	711,3	356,1	50,1	39,0	5,5	-	-	316,2	44,4	-	-
2002-2006	5.932,3	1.038,6	17,5	-	-	3.831,9	64,6	1.043,1	17,6	18,7	0,3
2006-2010	3.848,6	384,2	10,0	-	-	2.540,5	66,0	875,9	22,8	48,0	1,2
2010-2014	4.443,3	175,6	4,0	-	-	1.829,6	41,2	1.962,5	44,1	475,6	10,7
2014-2018	6.066,1	261,5	4,3	-	-	1.222,9	20,2	3.372,7	55,6	1.209,0	19,9
2018-2024	65.430,0	12.290,8	18,8	5.668,9	8,7	7.343,4	11,2	38.824,3	59,3	1.302,6	2,0
Razem	90.195,3	16.661,1	18,5	6.645,7	7,4	16.960,1	18,7	46.694,1	51,7	3.234,3	3,7

Tab. 10. Nakłady inwestycyjne na zadania i ich udział w wydatkach ogólnych w latach 1991 – 2024
(w tys. zł)

Kadencja	Ogółem wydatki	Wydatki inwestycyjne	Wskaźnik %
Kadencja I 1990 – 1994	2.986,6	1525,0	51,06
Kadencja II 1994 – 1998	10.522,0	2.238,7	21,28
Kadencja III 1998 – 2002	15.098,8	711,6	4,71
Kadencja IV 2002 – 2006	24.193,6	5.932,3	24,52
Kadencja V 2006 – 2010	29.069,4	3.848,6	13,24
Kadencja VI 2010 – 2014	36.444,0	4.443,3	12,19
Kadencja VII 2014 – 2018	44.962,0	6.066,1	13,49
Kadencja VIII 2018 – 2024	116.415,3	65.430,0	56,20
Razem	279.691,7	90.195,3	32,25

Tab. 11. Źródła finansowania inwestycji w latach 1991 – 2024 (w tys. zł)

Kadencja	Wydatki inwestycyjne	Środki Gminy	%	Środki krajowe	%	Środki unijne	%
I. 1990 – 1994	1.525,0	1.034,7	67,9	360,5	23,6	129,8	8,5
II. 1994 – 1998	2.238,7	997,1	44,5	1.055,5	47,2	186,1	8,3
III. 1998 – 2002	711,3	318,7	44,8	266,2	37,4	126,4	17,8
IV. 2002 – 2006	5.932,3	1.154,0	19,5	1.468,1	24,7	3.310,2	55,8
V. 2006 – 2010	3.848,6	2.240,4	58,2	638,2	16,6	970,0	25,2
VI. 2010 – 2014	4.443,3	2.738,7	61,6	706,5	15,9	998,1	22,5
VII. 2014 – 2018	6.066,1	3.320,8	54,7	519,3	8,6	2.226,0	36,7
VIII. 2018 – 2024	65.430,0	8.019,6	12,3	55.610,4	84,9	1.800,0	2,8
Razem	90.195,3	19.824,0	22,0	60.624,7	67,2	9.746,6	10,8

Z tabeli nr 11 wynika, że aktualny system finansowania jednostek samorządu terytorialnego w ostatnich latach pozwolił wreszcie w pełni cieszyć się z reaktywowania samorządu terytorialnego. Szczególnie w VIII kadencji dofinansowanie z budżetu państwa inwestycji gminnych na poziomie 90%, 95%, a nawet 98 % oraz z Unii Europejskiej umożliwił gminie Białopole wykonanie potrzebnych inwestycji i jednocześnie wywiązać się z nałożonych zadań i kompetencji bez konieczności zadłużania. Mimo tak wielkiego zakresu wydatków inwestycyjnych gmina Białopole jest jedną z najmniej zadłużonych gmin powiatu chełmskiego.

W ostatniej kadencji samorząd realizując rekordowy zakres inwestycji w kwocie ponad 65 mln zł na bieżąco spłacał dotychczasowe zadłużenie, które na koniec 2023 roku wynosi 2 mln 201 tys. zł. W grudniu 2023r. gmina zaciągnęła w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie preferencyjną pożyczkę w kwocie 685 tys. zł na zakup nowego samochodu pożarniczego oraz dofinansowała modernizację ponad 9 km dróg powiatowych kwotą 1 mln 400 tys. zł. Gdyby tych zobowiązań nie podjęto zadłużenie zostałoby w pełni spłacone. Jednak radni wraz z wójtem uznali, że na bezpieczeństwie mieszkańców nie można oszczędzać, a zerowe zadłużenie byłoby wątpliwym sukcesem, gdyby mieszkańcy nadal jeździli po dziurawych drogach.

Przedmiotowe opracowanie przedstawia udokumentowany sukces inwestycyjny Gminy Białopole, który został osiągnięty dzięki zgodnej, bezkonfliktowej współpracy wójta z radnymi i mieszkańcami. W pracy samorządowej poglądy polityczne zostały odłożone na dalszy plan, a dla wójta i radnych jedyną partią była Gmina Białopole.

Sukces inwestycyjny, to także efekt owocnej współpracy samorządu z administracją rządową oraz władzami samorządu województwa i powiatowego.

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

1. Sprawozdania z realizacji budżetu gminy Białopole za lata 1990 – 2023.
2. Budżet gminy Białopole na 2024 rok.

SPIS TABEL

1. Tabela nr 1 Wydatki inwestycyjne w latach 1991 – 1994.....str. 8
2. Tabela nr 2 Wydatki inwestycyjne w latach 1995 – 1998..... str. 14
3. Tabela nr 3 Wydatki inwestycyjne w latach 1999 – 2002..... str. 19
4. Tabela nr 4 Wydatki inwestycyjne w latach 2003 – 2006..... str. 23
5. Tabela nr 5 Wydatki inwestycyjne w latach 2007 – 2010..... str. 30
6. Tabela nr 6 Wydatki inwestycyjne w latach 2011 – 2014..... str. 36
7. Tabela nr 7 Wydatki inwestycyjne w latach 2015 – 2018..... str. 45
8. Tabela nr 8 Wydatki inwestycyjne w latach 2019 – 2024..... str. 56
9. Tabela nr 9 Udział zadań w wydatkach inwestycyjnych
w latach 1991 – 2024..... str. 88
10. Tabela nr 10 Nakłady inwestycyjne na zadania i ich udział
w wydatkach ogólnych w latach 1991 – 2024..... str. 89
11. Tabela nr 11 Źródła finansowania inwestycji
w latach 1991 – 2024..... str. 90

W 1990 roku po ponad pięćdziesięciu latach nieobecności powstały w Polsce samorządy gminne. Powołanie do życia samorządnych gmin, jako podstawowych jednostek samorządu terytorialnego stanowiło fundamentalną zmianę ustroju państwa.

Przedmiotowe opracowanie przygotowano w celu przedstawienia wszystkich mieszkańców działających w odrodzonym samorządzie, którzy podejmując decyzje inwestycyjne zmienili oblicze infrastrukturalne Gminy Białopole w latach 1990 – 2024.